

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3385/2022. (X. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.21.219/2021/2. számú végzésével, illetve a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.034/2021/8. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat jogi képviselő (dr. Halasi Barbara ügyvéd) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Kúria Pfv.IV.21.219/2021/2. számú végzése és a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.034/2021/8. számú ítélete ellen, mivel álláspontja szerint a támadott bírósági döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, valamint az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdését.
- [2] 1.1. Az alapul fekvő ügyben megállapított tényállás II. rendű alperese – Apátfalva Község Önkormányzata – az indítványozó. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló döntések felperese közszolgálati jogviszonyban állt az indítványozóval, alpolgármester munkakörben. A felperes 2018 májusában keresőképtelen lett, táppénzes állományba került. Ezt követően, 2018. augusztusban az indítványozó polgármestere felszólította a felperest, hogy adja át neki a munkaeszközeit, a felperes ezt azonban csak a képviselőtestület jelenlétében volt hajlandó megtenni. A felperes elmondása szerint 2018 szeptemberében az indítványozó polgármestere ellehetlenítette munkáját, munkahelyi telefonját letiltatta. 2018. szeptember 24-én Apátfalva képviselőtestülete megtartotta képviselői és alpolgármesteri megbízatásában a felperest, 2018. szeptember 25-én azonban a polgármester teljeskörűen megvonta a feladatköreit és havi illetményét a helyi önkormányzati képviselők tiszteletdíjára módosította. 2018. október 19-én megszűnt a felperes keresőképtelensége, ezt követően október 26-án alpolgármesteri tisztségéről, október 29-én pedig képviselői mandátumáról is lemondott. A 2019. évi helyi önkormányzati választások előtt, a Fidesz Apátfalvi Alapszervezet nem állította jelöltnek a felperest. 2019 szeptemberében megjelent egy cikk „Árulók szövetsége” címmel, amelyet az indítványozó polgármestere írt és az indítványozó jelentetett meg. A cikkben többek között olyan állítások voltak, miszerint a felperes évek óta pszichiátriai kezelés alatt áll, amit nem közölt a Fidesz helyi szervezetével, a független jelöltként indulásával hátra támadta őket, táppénze alatt másfél millió forintot vett fel, utazgatott, képviselői bér helyett inkább a rokkantnyugdíjat választotta, férjének nagyszegű munkát biztosított, pénzéhes volt, amely abból is látszik, hogy pert indított nagy összegű végkielégítés és szabadságmegváltás jogcímén. A felperest 2019-ben helyi önkormányzati képviselővé választották.
- [3] A felperes a fent említett cikkben megjelent állítások miatt bírósághoz fordult, és keresetében kérte, hogy állapítsák meg a jóhírnévhez fűződő jogának sérelmét és tiltsák el az indítványozót a további jogsértésektől. A II. rendű alperes, azaz az indítványozó és az I. rendű alperes (azaz az önkormányzat polgármestere) ellenkérelmükben kérték a kereset elutasítását. Álláspontjuk szerint a keresetlevél nem felelt meg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényben (továbbiakban: Pp.) előírt tartalmi követelményeknek, továbbá a cikk kapcsán kifejtették, hogy a cikk politikai véleménynyilvánítást tartalmaz, kampányidőszakban jelent meg és mivel a felperes közszereplő, így viselnie kell az ebből fakadó nagyobb tűrési kötelezettséget is.
- [4] Az elsőfokon eljáró Szegedi Törvényszék (továbbiakban: elsőfokú bíróság) megállapította, hogy az alaki védekezés alaptalan, tehát az alperesi hivatkozás a keresetlevél hiányosságára nem volt megalapozott. Az elsőfokú bíróság a jóhírnév sérelme kapcsán vizsgálta az értékítélet és a tényközlés megkülönböztetését, a tény és a vélemény közti alapvető különbségeket – hivatkozva hazai és az uniós jogszabályokra és gyakorlatra –, mely során megállapítja, hogy jelen esetben – tekintettel arra, hogy a felperes képviselő-jelölt, kampányidőszakban jelent meg a cikk és a benne állított tények valóságalapja bizonyítottá vált – véleményként kell értékelni a cikkben megjelent állításokat. Az elsőfokú bíróság szerint a felperest negatív színben feltüntető kijelentések a poli-

तिकai véleménynyilvánítás körébe tartoznak, így azok nem sértették a felperes jóhírnévhez és becsületéhez fűződő személyiségi jogait, a felperes keresetét a bíróság elutasította.

- [5] 1.2. A felperes fellebbezéssel élt és a másodfokon eljáró Szegedi Ítéletábrla (továbbiakban: másodfokú bíróság) részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét, és megállapította, hogy az indítványozó megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát, ezért őt a további jogsértéstől eltiltotta, továbbá 500 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [6] A másodfokú bíróság indoklásában kifejtette, hogy egyetért az elsőfokú bírósággal a PK 12. számú állásfoglalás II. pontjára hivatkozás tekintetében, azonban vitatja, hogy a cikket csak teljes egészében kell vizsgálni, a sérelmezett közléseket egyesével is mérlegelni kell, nem lehet mellőzni annak vizsgálatát, hogy az egyes tiltások önmagukban jogsértőek-e. Ennek megfelelően, a közlések kapcsán a másodfokú bíróság egyesével vizsgálta a sérelmezett kijelentéseket és valamennyi vonatkozásában ellenkező álláspontot képviselt az elsőfokú bíróság ítéletével szemben. Öt tényállítás tekintetében mondta ki a másodfokú bíróság, hogy megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő jogát, és ez alapján állapította meg a sérelemdíjat.
- [7] 1.3. Az indítványozó és a perbeli másik alperes a másodfokú ítélettel szemben felülvizsgálati kérelemmel élt a Kúriához. Az indítványozó elsősorban arra hivatkozott a felülvizsgálati kérelmében, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe a Kúria választási kampány időszakára vonatkozó állásfoglalását, illetve azt a tényt, hogy az elsőfokú bíróság kimondta, hogy a felperes közszereplő, így nagyobb a tūrési kötelezettsége a véleménynyilvánítás terén. Az indítványozó hivatkozott az 5/2015. (II. 25.) AB határozatra is, melynek – álláspontja szerint – a másodfokú bíróság ítélete nem felel meg.
- [8] A Kúria az alperesek felülvizsgálati kérelmét visszautasította. Indoklásában kifejtette, hogy mivel a felülvizsgálati kérelem nem felel meg a Pp. 413. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek, a Pp. 415. § (1) bekezdés *f*) pontja szerint a Kúriának a felülvizsgálati kérelmet vissza kell utasítania. A törvényi feltételeket erősíti meg az 1/2017. Polgári jogegységi határozat és az 1/2016. (II. 15) PK vélemény is. Mivel az alperesek csak kúriai és alkotmánybíróági gyakorlatra hivatkoztak, jogszabályra nem, így a felülvizsgálati kérelem nem volt alkalmas az érdemi elbírálásra.
- [9] 1.4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírószághoz, és az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján kérte, hogy az Alkotmánybírószághoz egyrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésére, másrészt az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésének sérelmére hivatkozással semmisítse meg a Kúria végzését, illetőleg a Szegedi Ítéletábrla ítéletét.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában mindenekelőtt kifejtette, hogy álláspontja szerint a kúriai végzés sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését. Az indítványozó álláspontja szerint ugyanis a Kúria nem vette figyelembe azt a 2020. április 1-jétől alkalmazandó új felülvizsgálati okot, miszerint a Kúria akkor is köteles engedélyezni a felülvizsgálatot, ha az ügy érdemére kiható, a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása szükséges. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria az Alaptörvény 28. cikkét is megsértette azzal, hogy a jogszabály szövegét nem a jogalkotó céljával összhangban értelmezte; valamint az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdését is, mivel a joggyakorlat egységessége – véleménye szerint – nem tud úgy megvalósulni, hogy egy olyan jogegységi döntésre hivatkozik a Kúria, amely korábban született, mint az a jogszabály-módosítás, amit viszont nem vettek figyelembe a felülvizsgálati kérelem elbírálásakor. Az indítványozó a jogegységi panasz mint rendkívüli jogorvoslat elmaradására is hivatkozott az alkotmányjogi panaszában, mivel azzal nem volt lehetősége élni, holott a 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (1) bekezdése lehetőséget biztosítana rá. Az indítványozó kiemelte azt is, hogy a 7/2013. (III. 1.) AB határozat szerint a tisztességes eljáráshoz való jog eleme az az alkotmányos igény (a jogi szabályozással szemben), hogy a bíróságok érdemben dönthessenek a perbe vitt jogokról. A 20/2017. (VII. 18.) AB határozatra hivatkozva az indítványozó pedig azt is kiemelte, hogy az a bírói ítélet, amely figyelmen kívül hagyja a hatályos jogot, fogalmilag nem lehet tisztességes, alaptörvény-ellenesség pedig akkor válik, ha a jogszabály céljának vizsgálatát teljes mértékben és kifejezetten kizárja. Az indítványozó szerint a Kúria önkényesen értelmezte a döntés alapját képező jogszabályokat, így az sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az indítványozó a kúriai végzés tekintetében az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésének sérelmére nem hivatkozott.
- [11] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban a másodfokú bíróság által hozott ítélet megsemmisítését is kérte, mivel az álláspontja szerint sérti az Alaptörvény IX. cikkét. Véleménye szerint ugyanis a másodfokú bíróság

által meghozott döntés az újságcikkben szereplő vélemények, illetve tények jogellenessége kapcsán sérti a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit, gátolja a sajtó szabadságának érvényesülését és ebből fakadóan a véleménynyilvánításhoz fűződő alapjogot.

- [12] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [13] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [14] 2.1 Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. §-a és az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján határidőben a bíróságra érkezett, amelyet továbbítottak az Alkotmánybíróság részére.
- [16] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló eljárás egyik alperese nyújtotta be az ügyet érdemben lezáró bírói végzéssel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [17] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére, valamint a IX. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmére hivatkozott, így ennek a feltételnek az indítvány eleget tesz.
- [18] Az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésére és a 28. cikkben foglaltak sérelmére is hivatkozik az indítványozó. Az Alaptörvény 25. cikke azonban – az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint – nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az indítványozó vonatkozásában. Az Alaptörvény 28. cikke kapcsán pedig az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédanyag nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [19] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a másodfokú bíróság ítéletét is támadta, mivel az álláspontja szerint sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdését.
- [20] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni.
- [21] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapította, hogy jelen ügyben a Kúria végzésében a felülvizsgálati kérelmet visszautasította. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúriának az a döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Ezért a Kúria végzése ellen a konkrét esetben helye volt alkotmányjogi panasz előterjesztésének.
- [22] Figyelemmel ugyanakkor az Alkotmánybíróság 3223/2021. (V. 28.) AB végzésben kimondottakra (Indokolás [11]) megállapítható, hogy mivel a Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasította, a Kúria végzése nem minősül az Abtv. 27. §-a értelmében véve az ügy érdemében hozott döntésnek. A jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából ilyen, az Abtv. 27. §-a szerint az alapügy érdemében hozott döntésnek a másodfokú bíróság ítélet tekinthető.
- [23] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben kiemeli, hogy az Ügyrend 32. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőség kimerítésének a kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ezért a jogerős döntéssel szemben akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati indítvány benyújtását is lehetővé teszi, de az indítványozó ezzel a lehetőséggel nem él [3223/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [11]].

- [24] Ha azonban az indítványozó a felülvizsgálat lehetőségét kimeríti, a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott döntés tartalma az Alkotmánybíróság eljárására is kihat. Ha ugyanis a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálásra alkalmas, azt a Kúria érdemben vizsgálja, az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárásban hozott döntést a jogerős döntésre is kiterjedően vizsgálhatja. Abban az esetben azonban, ha a Kúria azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetőség, az Alkotmánybíróság a Kúriának ezen nem érdemi döntésén keresztül az ügy érdemében hozott jogerős döntést csak két esetben vizsgálhatja. Akkor (i) ha az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati indítvánnyal egyidejűleg – az Abtv. szerinti határidőben – alkotmányjogi panasszal is megtámadta, vagy (ii) ha a Kúria végzését mérlegelési jogkörben hozta meg, amely mérlegelés eredményére az indítványozónak bizonyosan nincs ráhatása [Ügyrend 32. § (4) bekezdés, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás I/5. pont].
- [25] Jelen ügyben ezen esetek egyike sem áll fenn, ezért az Alkotmánybíróság az indítványozó jogerős ítéletre vonatkozó – az Alaptörvény IX. cikkével összefüggő – érveit nem vizsgálhatta. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban csak a Kúria végzését támadó elemében értékelte [lásd hasonlóan: 3369/2020. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [12]–[14], továbbá 3223/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [26] 2.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként ld. 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], továbbá pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [27] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a felülvizsgálati kérelmét érdemi vizsgálat nélkül visszautasító kúriai végzést az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jogába ütközőnek tartotta. Sérelmezte, hogy a Kúria indokolatlanul hiányosnak minősítette felülvizsgálati kérelmét, jöllehet bírósági felülvizsgálati kérelme eleget tett a Pp. 409. § szerinti követelménynek. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését azért tartotta sérelmesnek, mivel az elsőfokú bíróság nem terjesztette fel haladéktalanul a Kúriához a felülvizsgálati kérelmét, valamint a Kúria nem tartotta meg a felülvizsgálat engedélyezésére vagy megtagadására meghatározott 30 napos határidőt, továbbá az elbírálási határidőt követően szünetelt meg a visszautasító végzés és a döntést követően több mint egy hónappal később kapták csak kézhez azt.
- [28] Az Alkotmánybíróság az 3268/2012. (X. 4.) AB határozatában kimondta, hogy „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3268/2012. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [28]}. Az Alaptörvény XXVIII. cikkében szereplő tisztességes eljáráshoz való jog kapcsán az Alkotmánybíróságnak kiemelt jelentőséggel kell azt vizsgálni, hogy az adott ügyben tényleges alapjogsérelem következett-e be vagy valamilyen más jogsértés állapítható meg. Az Alkotmánybíróság a fent idézett határozatából is kitűnik, hogy csak az Alaptörvényben meghatározott alapjogok sérelmét jogosult vizsgálni, jelen esetben azonban a felülvizsgálati kérelem hiányossága, melyet a Kúria megállapított, nem vet fel alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést (a jogorvoslathoz való jog sérelmére akkor lehetne hivatkozni a vizsgált ügyben, ha a Kúria nem indokolta volna meg a döntését és nem fejtette volna ki, hogy a kérelem elbírálásának miért nincs helye). A vizsgált ügyben a felülvizsgálati eljárás visszautasítása eljárásjogi kérdés, az indítványozó panasa tehát szakjogi felülbírálatra irányult. A 3216/2022. (V. 11.) és a 3217/2022. (V. 11.) AB végzésekben kimondottakhoz hasonlóan {3216/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [23], továbbá 3217/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [23]} jelen ügyben is megállapítható tehát, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tekintetében nem áll fenn az Abtv. 29. §-ban meghatározott befogadhatóság feltétel.
- [29] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/484/2022.

